

Rheingau

Door een speling van de natuur buigt de anders naar het noorden stromende Rijn bij Wiesbaden in een bijna rechte hoek naar het westen

Joie de vivre

Slechts 30 kilometer verderop bij Rudesheim draait de rivier weer naar het noorden. Het Rheingaugebergte, een van oost naar west verlopende uitloper van de Taunus, houdt hem tegen en dwingt hem tot een verandering van richting. Zo ontstond op de 50e breedtegraad de Rheinknie en op de smalle strook land op de rechter Rijnsoever tussen Wiesbaden en Lorch het wijnbouwgebied Rheingau. Het loopt door in oostelijke richting tot Flörsheim-Wicker.

Dit mooie stukje aarde is beplant met 3100 hectare druivenstokken. De Rheingau is voor alles de bakermat van de Rieslings, die hier 2500 hectare beslaat. Goede tweede is de Spätburgunder, waarvoor met name Assmannshausen bekend is.

Op de droge, stenige, naar het zuiden gelegen hellingen gedijt de Riesling bijzonder goed. Hij overleeft ook koude winterdagen en benut de lange rijpingsperiode voor de vorming van fijne fruitzuren en aroma's. Al in 1775 werd op klooster Johannisberg het voordeel van een late pluk ontdekt. Nog altijd gelden de Rheingauer Riesling Spätlesen tot de paradepaardjes van de streek.

Wijnen met de aanduiding Erstes Gewächs getuigen van de ambities bij wijnboeren om de lat telkens weer hoog te leggen en buitengewone wijnen te bottelen. Deze wijnen komen uit geklasseerde Erste Lagen en worden volgens zeer strenge normen geproduceerd.

De Rheingau met zijn oude kloosters, kastelen en wijnlandschap is heel geliefd bij toeristen. Over een lengte van 120 kilometer voert de Rheingauer Riesling Route door de pittoreske wijndorpen. Gutschänken en Straußwirtschaften nodigen onderweg uit tot een goed glas Rheingauer wijn, terwijl er geen gebrek is aan cultuurhistorische bezienswaardigheden. Wie de markante uitzichtpunten van de Rheingau bezoekt, zoals het Niederwalddenkmal, Schloss Johannisberg, de Hallgartener Zange boven Oestrich-Winkel of de Bubenhäuser Höhe, ziet de historische wijnbouwcentra voor zich liggen.

Om te beginnen is er de voormalige cisterciënzer abdij Kloster Eberbach, een van de best bewaard gebleven middeleeuwse kloostercomplexen in Duitsland. De Johannisberg is niet alleen bekend om het gelijknamige, op de ruïnes van een klooster gebouwd slot, maar ook wijnhistorisch als de plaats waar de Spätlese geboren is. Ook niet over het hoofd te zien is de Forschungsanstalt für Wein-, Obst- und Gartenbau in Geisenheim, de hogeschool die door omvangrijk onderzoek telkens nieuwe impulsen voor kwaliteitsverbetering levert.

Rheingauer wijngoederen en gastronomen bieden het hele jaar culinair genoeg op hoog niveau. Met het Gourmet- und Weinfestival in maart, de Schlemmerwochen eind april, het Rheingau Musik Festival in de zomermaanden en de Glorreiche Rheingautage in november. Een unieke belevenis bieden ook de traditionele wijnveilingen in Kloster Eberbach.

Gesellschaft für Rheingauer Weinkultur mbH
Kloster Eberbach - Pfortenhaus
65346 Eltville
Tel.: +49 (0) 67 23 / 91 75 - 97
Fax: +49 (0) 67 23 / 91 75 - 91
www.rheingauer-wbv.de
info@rheingauer-wbv.de

Printview: 20.06.2011

 print

Pfalz

De Pfalz heeft nogal wat superlatieven, zoals het grootste wijnfeest ter wereld in Bad Dürkheim, maar ook de eerste en bekendste wijnroute, de Deutsche Weinstrasse.

85 Kilometer wijnplezier

De Deutsche Weinstrasse loopt over een lengte van 85 kilometer en verbindt de 130 wijndorpen tussen Bockenheim en Schweigen aan de grens met de Elzas. De Pfalz is met ruim 23.000 hectare wijngaarden het op één na grootste Duitse wijngebied. Het bestaat uit de districten Mittelhaardt-Deutsche Weinstrasse en Südliche Weinstrasse.

Het zwaartepunt in de Pfalz ligt bij klassieke druiven, met voorop Riesling. De Koning van de witte wijnen is er inmiddels de onbetwiste nummer 1 met ruim 5000 hectare wijngaard. Ook Weiss- en Grauburgunder zijn aan een sterke opmars bezig. Verder horen ondermeer Silvaner, Müller-Thurgau, Scheurebe, Gewürztraminer, Kerner en Morio-Muskat tot het veelzijdige witte wijnaanbod van de Pfalz.

Rode wijnen worden steeds belangrijker. Er is frisse Weissherbst van Portugieser en fruitige Spätburgunder. Het grote succesverhaal van de Pfalz is de Dornfelder, die er sinds enkele jaren furor maakt. De dieprode, meestal droge wijn overtuigt met zijn bijna zuidelijke charme. Hetzelfde geldt voor de nieuwkomer Regent. Ondertussen zijn blauwe druiven goed voor een aandeel van 40%. De Pfalz is daarmee het grootste Duitse rode wijngebied.

Dat in de Pfalz uitbundig gefeest wordt, is overbekend. Het wijnfeestseizoen begint met het Mandelblütenfest in Neustadt-Gimmeldingen en eindigt pas in november wanneer Sint Maarten bij het Martinus-Weinfest in Sankt Martin zijn mantel deelt. Je zou misschien door de bomen het bos niet meer zien. Daarom een aanbeveling: de Erlebnistag Deutsche Weinstrasse, waarbij altijd op de laatste zondag in augustus de route over de volle 85 kilometer voor auto's afgesloten wordt.

De nabijheid van Frankrijk is overal in de Pfalz te merken, niet in het minst aan de voorliefde van de Pfälzer voor lekker eten. Langs de Weinstrasse zijn inmiddels tal van topkoks neergestreken, die succesvol experimenteren met de regionale keuken en een bezoek dubbel en dwars waard zijn.

De Pfalz heeft verder talrijke bezienswaardigheden te bieden. Een bezoek aan centra als Bad Dürkheim, Neustadt en Landau is een must, evenals aan schilderachtige wijndorpen als Sankt Martin, Rhodt of Gleiszellen. Aan te bevelen zijn ook uitstapjes naar burchten en burchtruïnes, naar Freinsheim, Deidesheim of Annweiler am Trifels. Ook het wat afgelegen, maar betoverende Zellertal is een omweg waard. En wie bij Eschbach naar de Madenburg gaat, een van de mooiste burchtruïnes in de streek, en van daar richting Rijnvlakte kijkt, ziet een zee van weelderig groen: druivenstokken zo ver het oog reikt.

Pfalzwein e.V.
Martin-Luther-Strasse 69
67433 Neustadt/Weinstrasse
Tel.: +49 (0) 63 21 / 91 23 28
Fax: +49 (0) 63 21 / 12 88 1
www.pfalzwein.de
info@zum-wohl-die-pfalz.de

[close Printpreview](#)

© Deutsches Weininstitut

Printview: 20.06.2011

 print

Rheinhessen

Duizend glooiende heuvels en wijnstokken zo ver het oog reikt. Dat is Rheinhessen, het grootste wijngebied van Duitsland..

Groot wijntdekkingsland

Rheinhessen telt 26.000 hectare tussen Alzey, Worms, Mainz und Bingen, in het noorden en oosten omsloten door de grote Rijnbocht. Geen wonder dus dat bijna ieder dorp in Rheinhessen, van de Rijn via de Wonnegau tot aan het Alzeier heuvelland, op een lange wijnbouwtraditie kan bogen. De Romeinen hebben al wijnbouw bedreven op de linker Rijnsoever en de oudste oorkonde over een Duitse wijngaard heeft betrekking op een wijngaard in Rheinhessen, de Niersteiner Glöck. Hier heerst een ideaal wijnbouwklimaat. Bergen in het westen zorgen voor beschutting, de neerslag is gering, de zomer warm en de winter mild.

Ook de nieuwe generatie van jonge Rheinheesische wijnproducenten weet de ideale omstandigheden te waarderen. De afgelopen jaren hebben ze de aandacht weten te trekken met klassewijnen, o.a. met Rieslings van de Rijn en uit het heuvelland. De traditionele druif van de streek, Silvaner, doet eveneens weer van zich spreken en is ondermeer bekend onder de afkorting RS. Als klassieke witte druiven zijn met name Burgunders sterk in opkomst. Ook heeft de aanplant voor rode wijnen zich in tien jaar tijd meer dan verdubbeld, in het bijzonder dankzij de Dornfelder. Een derde van de aanplant in Rheinhessen is nu bestemd voor blauwe druiven.

Rheinheesens wijnboeren produceren zowel moderne, ongecompliceerde wijnen als absolute topproducten. Sinds de jaren negentig is er de Selection Rheinhessen – een ambitieuze categorie mooie droge wijnen. Het programma draait om authentieke wijnen op het hoogste niveau. Ook sekt is een specialiteit. Al 25 jaar geleden brachten producenten in Rheinhessen de eerste sekt van de boer op de markt. Het heeft geleid tot een sektcultuur van betekenis.

De gastronomie in Rheinhessen heeft net zo veel gezichten als er wijnstokken staan aangeplant. In de Strausswirtschaften en Gutsschänken gaat het ontspannen toe, maar in Rheinhessen kun je ook terecht voor de betere keuken, vaak met een grote portie couleur locale. Zo zijn er nog heel wat culinaire ontdekkingen te doen.

En er zijn nog meer ontdekkingen te doen, bijvoorbeeld bij een wijngaardwandeling langs zuidelijk aandoende schuilhuisjes (Trulli), bij een fietstocht van wijngoed naar wijngoed of bij een kruidenwandeling in de Rheinheesische Schweiz.

Rheinhessenwein e.V.
Otto-Lilienthal-Strasse 4
55232 Alzey
Tel.: +49 (0) 67 31 / 95 10 740
Fax: +49 (0) 67 31 / 95 10 74 99
www.rheinhessenwein.de
info@rheinhessenwein.de

---

close Printpreview

© Deutsches Weininstitut

Schwarzriesling

Vooral in Württemberg, maar niet alleen daar, is de Schwarzriesling (Pinot Meunier) erg geliefd. Aan tafel biedt hij een interessant alternatief voor Spätburgunder.

Geschiedenis

De naam van deze druif kan aanleiding geven tot het foutieve vermoeden dat de Schwarzriesling verwant zou zijn met de Riesling. Daarmee heeft hij echter alleen de late rijpheid en de vorm van de tros gemeen. Zijn oorsprong ligt in de Bourgogne. De aan de onderkant van de bladeren sterk behaarde mutatie van de Pinot Noir werd waarschijnlijk al eeuwen geleden geselecteerd. In Frankrijk wordt die Pinot Meunier genoemd. Het Duitse synoniem Müllerrebe voor Schwarzriesling is daarvan afgeleid.

Deze benaming verwijst naar de beharing van de bladeren, die er uit zien als met meel bestoven. Dankzij het instituut voor druiventeelt in Heilbronn en Weinsberg is het ras kwalitatief verder ontwikkeld, waardoor het een zekere verspreiding heeft kunnen vinden.

Betekenis

Schwarzriesling is thuis in de Steiermark – waar hij Blaue Postitschtraube heet – en in de Champagne, waar hij van veel cuvées deel uitmaakt. In zijn herkomstgebied Bourgogne wordt hij echter niet tot de toegestane rassen voor kwaliteitswijnen gerekend. In Duitsland is de teelt van de Schwarzriesling in hoge mate beperkt tot Württemberg. Toch heeft de druif een aandeel van ruim 2% in de totale Duitse aanplant. In de jaren tachtig groeide de aanplant van 1000 naar 2000 hectare en is daarna nog wat verder toegenomen. Momenteel is ruim 2400 hectare met Schwarzriesling aangeplant, waarvan 1800 hectare in Württemberg. Verder is hij ook nog van ondergeschikt belang in het noorden van Baden, Rheinhessen, de Pfalz en in Franken.

Teelt

Vergeleken met de Spätburgunder stelt de Schwarzriesling minder hoge eisen aan ligging en bodem. De ongecompliceerde druif gedijt goed op zware bodems met lössleem. Door een late uitloop vormt vorst in mei geen al te groot probleem. Opbrengsten en mostgewichten zijn gemiddeld. De opbrengst komt overeen met de betrekkelijk lage van de Spätburgunder, maar het mostgewicht haalt niet de kwaliteit daarvan. In normale jaren wordt 70 tot 80 graden Oechsle gehaald bij een nogal eens vrij lage zuurgraad.

Vinificatie en smaak

De wijnen van de Schwarzriesling laten een robijn- tot baksteenrode kleur zien, hebben een fruitig aroma dat op dat van de Spätburgunder lijkt en een eerder elegante structuur. Er worden zowel droge als restzoete varianten op de markt gebracht. Qualitätswein domineert het aanbod, maar daarnaast komen ook Kabinettwijnen en Spätlesen voor.

In het glas

Vooral in Württemberg is Schwarzriesling uit een literfles geliefd als aperitiefwijn. Wat krachtiger varianten zijn uitstekende begeleiders van varkensvlees of lam en ook van milde kazen. Schwarzriesling kan aan tafel vaak als alternatief voor Spätburgunder ingezet worden.

Printview: 20.06.2011

 print

Portugieser

De Portugieser staat te boek als ongecompliceerde, frisse en makkelijk drinkbare wijn voor alledag. Omdat hij niet te veel tannine heeft, is hij ook al in het voorjaar lekker drinkbaar.

Geschiedenis

De herkomst van de Portugieser is niet helemaal duidelijk. Vermoedelijk liggen zijn wortels in Oostenrijk-Hongarije. Via Oostenrijk, waar hij in de 18e eeuw wordt vermeld, is hij in de 19e eeuw naar Duitsland gekomen, waar Johann Philipp Bronner zich erover ontfermde. Al in de 19e eeuw verdrong de Portugieser heel wat oude aanplant.

Betekenis

De Portugieser is gemeten naar aanplant het op twee na belangrijkste ras voor rode wijn in Duitsland na de Spätburgunder en de Dornfelder. Hij beslaat een oppervlakte van 4700 hectare, wat overeenkomt met bijna 5% van de totale Duitse aanplant. Duidelijke regionale zwaartepunten van de Portugieserteelt liggen in de Pfalz (2350 hectare), in Rheinhessen (1800 hectare) en aan de Ahr (50 hectare). Nadat veel wijnboeren in de jaren zeventig afscheid hadden genomen van de Portugieser, is de aanplant in het decennium daarna weer toegenomen en heeft het zich sinds de jaren negentig verregaand gestabiliseerd.

Teelt

Het ras stelt geringe eisen aan bodem en ligging, maar is minder geschikt voor vochtige en zware bodems. Op arme zandbodems gedijen de stokken wel goed. Wanneer schade door vorst in de winter uitblijft, groeit de Portugieser voorspoedig en geeft hij goede opbrengsten. De trossen rijpen vroeg en kunnen al in de eerste helft van september geoogst worden voor Qualitätswein.

Vinificatie en smaak

De most wordt vaak direct of na een korte inwekingstijd geperst en tot Weissherbst verwerkt. De lichtrode kleur maakt dit tot een voor de hand liggende keuze. Rode wijnen van de Portugieser, in de regel licht robijnrood van kleur, hebben meestal minder alcohol dan andere rode wijnen.

In het glas

De Portugieser geldt als ongecompliceerde, aangename wijn voor alledag. Vol, sappig en fruitig. Hij heeft weinig tannine, ontwikkelt zich snel en is al in het voorjaar een harmonische, goed drinkbare wijn. Hij kan daarom wat koeler geschonken worden. Dat versterkt het verfrissende karakter van de lichte rosé of rode wijn die meestal een levendige zuurgraad heeft. In de bescheiden geur kom je nuances van rode bessen, frambozen of aardbeien tegen, soms ook van amarenekersen of peper. De Portugieser kan een aangename begeleider zijn van uiteenlopende gerechten. De Weissherbst heeft als zomerwijn veel aanhangers.

[close Printpreview](#)

© Deutsches Weininstitut

Printview: 20.06.2011

 print

Trollinger

In Württemberg is de Trollinger het meest geteelde ras voor rode wijn. Deze verteerbare wijn heeft zich ontpopt als ?nationale slokje van Schwabenland?.

Geschiedenis

Zuid-Tirol en het naburige Trentino zijn de bakermat van het ras, dat daar overigens Vernatsch heet. De Romeinen brachten de druif de Alpen over, om te beginnen naar de Bergstrasse en de Pfalz. In het midden van de 17e eeuw kwam hij ook terecht in Württemberg, waar de Duitse benaming Blauer Trollinger een begrip werd.

Betekenis

Tussen 1960 en 1990 groeide de aanplant van Trollinger in Duitsland met circa 1000 hectare tot een totaal van 2500. De afgelopen tien jaar is de aanplant vrijwel onveranderd gebleven. In Württemberg is de Trollinger de meest geteelde druif, voor Schwarzes Riesling en Lemberger. Buiten Württemberg zijn Trollingerwijnen vrijwel nergens anders te vinden (met uitzondering van een enkele producent in de Pfalz of in Baden). Slechts 35 hectare ligt buiten Württemberg. De concentratie in een van Duitslands zuidelijkste gebieden heeft een klimatologische reden, omdat de druif een lange vegetatieperiode nodig heeft om te rijpen. Bovendien is Trollinger uitgegroeid tot dé streekwijn bij uitstek.

Teelt

zeer goede ligging, die bovendien vorstvrij zou moeten zijn. Trollinger is met opbrengsten van 100 hl/ha een productief ras. Zodoende kan het ook op arme bodems staan en gedijen in ruim aangeplante wijngaarden. Het mostgewicht blijft meestal op het niveau van Qualitätswein, met gemiddeld 70 graden Oechsle. De zuurgraad valt met 7 tot 10 promille ongewoon hoog uit voor een rode wijn.

Vinificatie en smaak

De meeste wijnen worden gemaakt in een frisse, pittige stijl. Een beetje restzoet zorgt voor extra drinkbaarheid. Wijnen met hogere predikaten zijn zeldzaam. De lichte, levendige wijnen hebben geen jarenlange flesrijping nodig, maar zijn al direct op dronk. In de bloemige neus is een zachte muskaattoets of een hint van wilde kersen te ontdekken. De wijnen presenteren in het glas meestal een lichtrode kleur, in goede jaren ook wel een robijnrode. Verder wordt ook een Weissherbstversie aangeboden en is assemblage met Lemberger heel gangbaar. De druiven zijn vanwege hun sappigheid ook in trek als tafeldruiven.

In het glas

Het spreekt vanzelf dat een wijn die veel consumenten bijna dagelijks drinken uitermate verteerbaar is. Hij wordt vaak gedronken bij broodmaaltijden met charcuterie en past ook goed bij wit vlees of neutrale verse kaas.

De Trollinger voelt zich het beste thuis op warme bodems, in het bijzonder op keuper of muschelkalk. De late rijping, nog na de Riesling, vereist een

[close Printpreview](#)

© Deutsches Weininstitut

Printview: 20.06.2011

 print

Saint Laurent

Dankzij een producent in de Pfalz is dit waardevolle ras in Duitsland behouden gebleven. Het beleeft nu en tweede jeugd.

Geschiedenis

De herkomst van de Saint Laurent is onduidelijk. De Elzas? Een ander deel van Frankrijk? Zijn naam kreeg deze blauwe druif mogelijk van de kalenderheilige Sint Laurentius, die overigens de schutspatroon is van de koks. Zijn naamdag – 10 augustus - valt in de regel samen met het begin van de rijping van de Saint Laurent. Lange tijd werd hij aangezien als variant van de Spätburgunders, maar recentelijk heeft hij erkenning gekregen als zelfstandig druivenras. Saint Laurent kent tegenwoordig zijn grootste aanplant in Oostenrijk.

Betekenis

Eind jaren zestig was de laatste stok Saint Laurent op een haar na uit Duitsland verdwenen, maar het is anders gelopen. Het ras heeft een renaissance beleefd en de aanplant ervan neemt gestaag toe. Rheinhessen en de Pfalz nemen beide ongeveer de helft van de totale Duitse aanplant voor hun rekening. Ze hebben ieder 300 hectare; in heel Duitsland staat 670 hectare. Verdere uitbreiding daarvan ligt in de lijn der verwachting.

Teelt

Saint Laurent loopt vroeg uit en is daardoor gevoelig voor nachtvorst in mei. Ook rijpt hij vroeg. Hij komt daarom toe met locaties van gemiddelde kwaliteit. In koele wijngaarden blijft de zuurgraad echter op een te hoog niveau steken. Diepe bodems zijn even geschikt als kalkhoudende. Om vroeger rotting van de trossen te voorkomen is een goede beluchting belangrijk. Bij een wat langere hangtijd in het najaar kan de zuurgraad van 8 tot 10 promille nog wat gereduceerd worden. Met 70 tot 80 hl/ha valt de opbrengst normaal uit. Het gemiddelde mostgewicht ligt met 80 graden Oechsle behoorlijk hoog.

Vinificatie en smaak

Most met veel suiker, goed extract en zuren maakt het mogelijk om krachtige en tegelijk fris fruitige rode wijnen te maken. Hogere kwaliteiten worden ook in barrique opgevoed. In kleur zijn de wijnen diep rood. De aroma's doen denken aan vlierbessen en wilde kersen.

In het glas

Omdat wijnboeren de druif meestal als prestigieus sluitstuk van hun rode wijnaanbod beschouwen, hebben wijnen van Saint Laurent meestal een ambitieus kwaliteitsniveau. Dat maakt ze geschikt voor bijzondere gelegenheden. Afhankelijk van hun fruitigheid en concentratie passen ze bij lichtere, dan wel krachtiger gerechten tot wild en rijpe kaas aan toe.

[close Printpreview](#)

© Deutsches Weininstitut

Printview: 20.06.2011

 print

Dunkelfelder

Dit in 1990 toegelaten ras levert krachtige rode wijnen met een intense kleur. Dunkelfelder is vooral interessant bij wild en diverse kaassoorten.

Dunkelfelder is in 1990 toegelaten als druivenras en staat inmiddels aangeplant op 370 hectare, vooral in de Pfalz, Rheinhessen en Baden. Deze druif levert intens gekleurde, krachtige rode wijnen. Toch worden die niet alleen als kleurversterkende 'Deckrotwein' gebruikt, maar in toenemende mate onder eigen naam als stevige rode op de markt gebracht. Vanwege hun kracht zijn ze bijzonder interessant bij wild, grillgerechten en diverse kazen.

[close Printpreview](#)

© Deutsches Weininstitut

Lemberger

Bij de Lemberger is al sinds jaren een gestage groei van de aanplant waar te nemen. Deze Württembergse specialiteit bereikt op goede locaties topkwaliteit.

Geschiedenis

Blauer Limberger is de officiële naam waaronder de druif geklasseerd is. Lemberger en Blaufränkisch zijn de voor Duitse wijnen toegelaten synoniemen. De laat rijpende Lemberger stamt naar alle waarschijnlijkheid uit wijngaarden langs de benedenloop van de Donau. In de tweede helft van de 18e eeuw wordt de aanwezigheid van Lemberger in Oostenrijk vermeld. Daar groeit hij ook nu nog in het Burgenland en bij Wenen onder de naam Blaufränkisch, terwijl hij in Hongarije Kékfrankos heet. In de 19e eeuw werd in het toenmalige koninkrijk Württemberg geijverd voor de terugdringing van inferieure druiven en de verspreiding van edele rassen, waaronder de Lemberger. De Württembergse Lemberger was de huiswijn van de eerste Bondspresident Theodor Heuss. Ook vorst Bismarck en Napoleon schijnen hem graag te hebben gedronken.

Betekenis

De aanplant van de Lemberger is de afgelopen decennia en jaren langzaam maar zeker toegenomen. Waren er in de jaren tachtig nog maar 4 tot 500 hectare aangeplant, medio jaren negentig werden er al bijna 1000 geteld. In 2006 stond de Lemberger al op ruim 1650 hectare aangeplant, vrijwel uitsluitend in Württemberg. Daar heeft hij een aandeel van 13%.

Teelt

De Lemberger vraagt om warmte en beschutting, omdat hij vroeg uitloopt en laat rijpt. Hij stelt de hoogste eisen aan de ligging en wat mindere aan de bodem. Lemberger gedijt het best op diepe, vruchtbare leembodems. Zijn opbrengst is van gemiddelde omvang. In zeer goede wijngaarden levert deze Württembergse specialiteit wijnen van topkwaliteit.

Vinificatie en smaak

Lemberger komt in verschillende varianten op de markt. Zo zijn er enerzijds lichtere, fruitige versies, anderzijds extract- en tanninerijke versies op basis van Spät- en Auslese kwaliteit. De wijnen zijn meestal intens zwartrood. In de neus bieden ze een ingetogen tot krachtig aroma dat doet denken aan bramen, zoete kersen of zure kersen, pruimen, zwarte bessen, kruisbessen, vlierbessen, banaan en cacao. Ook zijn plantaardige tonen, die aan groene bonen of groene paprika herinneren. Afhankelijk van de opvoeding zijn de wijnen fruitig of tanninerijk met een lange afdronk. Een goede zuurgraad, extract en tannine maken de pittige Lemberger lang houdbaar. Bij gebruik van barriques krijgt de wijn een zuidelijke charme en warmte. Ambitieuze wijnboeren en coöperaties assembleren de Lemberger met Trollinger. De wijn wordt dan als 'Lemberger mit Trollinger' of 'Trollinger mit Lemberger' aangeboden. Lemberger sekt geldt als een bijzondere rareit.

In het glas

Het lichte, fruitige type Lemberger is geschikt als aperitief en bij een zomerse barbecue. Tanninerijke Lembergers passen goed bij boerenpaté, grillgerechten, uientaart, gebraden gevogelte, vederwild, intens smakend haarwild, stoofschotels, lam, warme rosbief, vetarme blauwschimmelkaas, feta en rijpe bergkaas.

Spätburgunder

Wat de Riesling in kwalitatief opzicht voor witte wijnen betekent, belichaamt de Spätburgunder of Pinot Noir onder de rode: dit zijn wijnen waarvoor de lat hoog ligt.

Geschiedenis

Het druivenras Spätburgunder of Pinot Noir behoort tot de zogeheten Burgunderfamilie en daarmee tot de vroegste rassen die in het westelijk deel van Centraal Europa uit wilde druiven veredeld werden. Karel de Dikke introduceerde het in 884 aan het Bodensee. In de 13e eeuw werd het in de Rheingau aangeplant, en in de 16e eeuw stond het vermoedelijk ook in de Pfalz. In de 18e eeuw is de druif mogelijk vanuit de Bourgogne naar de Ahr gebracht. Dankzij de opkomende productie van sekt kreeg de aanplant van Spätburgunder anderhalve eeuw geleden een krachtige impuls, omdat daarvoor pure Burgunderwijngaarden werden aangelegd. Synoniemen voor Spätburgunder zijn Pinot Noir en in delen van Baden Klevner.

Betekenis

In Duitsland zijn ongeveer 11.800 hectare wijngaard met Spätburgunder aangeplant. Dat komt overeen met een aandeel van ruim 10% van de totale aanplant. Producenten en consumenten tonen steeds meer waardering voor dit ras. Sinds het begin van de jaren negentig groeide de aanplant van Spätburgunder met meer dan 3000 hectare. De meeste stokken staan in Baden (bijna 5900 hectare) – met als zwaartepunt de Kaiserstuhl – en in de Pfalz (bijna 1600 hectare). Verder horen ook Rheinhessen en Württemberg met ruim 1200 hectare, evenals de Rheingau (400 hectare) en de Ahr met ruim 300 hectare tot de belangrijkste gebieden voor Spätburgunder. In tien gebieden staat hij op de lijst van Classicdruiven.

Teelt

Dit edele en zeer oude ras vraagt de nodige zorg en stelt hoge eisen aan klimaat en bodem. Het gedijt het beste in zogenaamde 'Rieslinglagen', dat wil zeggen de beste locaties. Wanneer de groeicondities goed zijn, dan bereikt de Spätburgunder een topvorm en belooft hij de inspanningen met enkele van de mooiste rode wijnen ter wereld.

Vinificatie en smaak

Spätburgunder wordt voornamelijk als droge rode wijn gevinifieerd, deels ook met een zeker restzoet. Hier en daar is ook rosé en sekt van Spätburgunder te vinden. Wanneer de druiven direct na de pluk geperst worden, dan wordt er uit het kleurloze sap een Blanc de Noirs gemaakt, een witte wijn uit blauwe druiven. In het geval van hogere kwaliteiten voeden veel producenten hun wijnen op in barriques.

In het glas

Spätburgunders hebben een fruitig aroma met daarin wat amandel. Ze zijn vol en zacht van smaak. De typische Spätburgunder kan ruiken naar rijp rood fruit, variërend van aardbeien tot kersen, of naar zwart fruit van bramen tot zwarte bessen. Bij barriquewijnen komen daar accenten van vanille en kaneel bij. Men maakt onderscheid tussen het klassieke en moderne type. Traditioneel werden de beste Spätburgunders uit zeer rijpe druiven gemaakt. Ze hadden een roestachtige tint met niet te veel kleurintensiteit en ze waren mild van smaak met weinig tannine. Naast dit klassieke type wordt de moderne Spätburgunder steeds belangrijker. Dit type heeft een krachtige rode kleur, meer tannine, minder zuren en ondergaat vaak een korte lagering in kleine eikenhouten vaten.

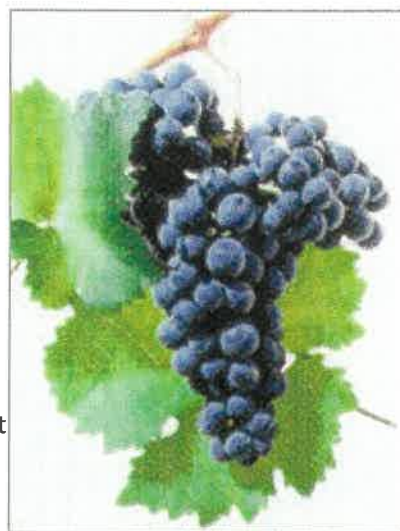
Rode Spätburgunders zijn ideaal voor herfst en winter. Ze kunnen het best geserveerd worden op een graad of 16. Krachtige varianten zijn uitstekende begeleiders van vleesgebraad, wild of kaas. Weissherbst doet het goed bij voorgerechten en zacht vlees of als aperitief.

Dornfelder

De nieuwe kruising van 50 jaar geleden is al lang uitgegroeid tot een klassieker onder de Duitse rode wijnen en mag zich sinds jaren verheugen in een enorme vraag.

Geschiedenis

De Dornfelder is de meest succesvolle Duitse kruising voor rode wijndruiven. Zijn wortels liggen in Württemberg, in de plaats Weinsberg. Daar gaf wijnbouwdeskundige Imanuel Dornfeld de aanzet tot het stichten van de plaatselijke wijnbouwschool. August Herold – die leefde van 1902 tot 1973 – kweekte er in 1955 al de Dornfelder. Hij deed dat door de rassen Helfensteiner (zelf een kruising uit Frühburgunder en Trollinger) en Heroldrebe (een kruising uit Portugieser en Limberger) te kruisen. Het duurde een jaar of wat vooraleer het ras erkenning vond bij de wijnboeren. Aanvankelijk werd het gebruikt voor zogeheten 'Deckrotwein' om lichte rode wijnen een wat donkerder kleur te kunnen geven, totdat men het ware potentieel van de Dornfelders ontdekte.

Betekenis

Medio jaren zeventig, toen er welgeteld 100 hectare Dornfelder aangeplant stond, begon het ras aan een opmars. Tegenwoordig bedraagt de aanplant 8200 hectare, wat neerkomt op meer dan 8% van de Duitse wijngaarden. Bij de rassen voor rode wijn wordt alleen Spätburgunder nog vaker aangeplant. De Dornfelder vond de meeste weerklank bij wijnboeren in de Pfalz en Rheinhessen (met telkens ruim 3000 hectare), maar daarnaast is het ras ook in de meeste andere gebieden te vinden. Aan de Nahe, in de Pfalz, in Rheinhessen en in Württemberg behoort de Dornfelder tot de Classicdruiven.

Teelt

De Dornfelder is een robuuste, weinig gevoelige druif. Wanneer men de groeikracht niet intoomt, neigt hij ertoe om grote opbrengsten te leveren. Daarom verwijderen veel boeren aan het begin van de rijpingsperiode trossen om de opbrengst te reduceren en daarmee de concentratie in de overblijvende trossen te stimuleren. De trossen zijn niet al te compact en hebben daarom weinig last van rotting. Dornfelder stelt wel vrij hoge eisen aan de bodem. Zandige of stenige bodems zijn niet geschikt, evenmin als wijngaarden met vorstgevaar.

Vinificatie en smaak

Dornfelder wordt voornamelijk verwerkt tot droge rode wijn, soms ook tot halfdroge. Er bestaan twee duidelijk verschillende stijlen. De ene benadrukt de intense fruitaroma's van amarenekersen, bramen en vlierbessen en komt jong op de markt. De nieuwe jaargang is zodoende ten dele al als primeur te koop. Andere producenten voeden de Dornfelder in grote of kleine houten vaten (barriques) op en benadrukken meer de tannine en de structuur van de wijn met wat minder fruitaroma's. Meestal gaat het daarbij om stevige maar soepele en harmonieuze wijnen. Dornfelder is aan zijn diepdonkere kleur al makkelijk te herkennen. Sekt of rosé van Dornfelder zijn zeldzaamheden.

In het glas

Dornfelders zijn evenals andere krachtige rode wijnen ideaal voor herfst en winter, vooral wanneer ze wat rijping hebben gehad. Ze passen dan ook bij stevige vleesgerechten, wild of kaas. Anderzijds bieden ook jonge, fruitige versies, in de zomer zelfs licht gekoeld, veel drinkgenoegeen.